

ТЕХНОЛОГІЇ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ТА БЕЗПЕКА ДАНИХ

Лекція 12 · Фінал

**Підсумок курсу:
зведений чек-лист і підготовка до
контролю**

Освітня програма «Економіка і аналітика» · 1 курс · 4 кредити ECTS

Карта курсу: два блоки по шість лекцій

Блок 1: Технології ШІ

1. Що таке ШІ
2. Як машина заговорила
3. Виклики масового ШІ
4. Надійність ГШІ
5. Промпт-інжиніринг
6. Екосистема в економіці

Блок 2: Безпека даних

7. Дані як актив і ризик
8. Приватність у діалозі з ШІ
9. Право і регулювання
10. Кібербезпека
11. AI governance
12. Підсумок (тут)

«Людина-оператор, ШІ-інструмент»

Вперше сформульовано в лекції 3, юридично закріплено в лекції 9: відповідальність за результат завжди лежить на людині, яка дала завдання чи ухвалила рішення.

Що ще проходило через увесь курс

Чорна скринька й довіра

Лекція 4 → застосовано в лекціях 8–9: неможливість пояснити рішення ускладнює довіру й відповідальність

Дуальність технології

Лекція 4 (дипфейки) → розгорнуто в лекціях 8 і 10: та сама технологія дає і користь, і шкоду

Дані як актив і ризик

Лекція 7 → застосовано в лекціях 8–11: подвійна природа даних проходить через увесь безпековий блок

Крива Гартнера й динамічність

Лекція 3 → повторено в лекціях 9, 11: правильне сьогодні може застаріти завтра

Генеративний ШІ

- ✓ Модель передбачає ймовірне продовження тексту, а не «знає» відповідь
- ✓ Впевнений тон ≠ правильна відповідь — перевіряйте факти незалежно
- ✓ Формулюйте запит конкретно, з контекстом і форматом
- ✓ Обирайте рівень автономності інструменту відповідно до ціни помилки
- ✓ Пам'ятайте про когнітивний борг і інформаційний шум від масового використання

Дані і приватність

- ✓ Класифікуйте інформацію: публічна, внутрішня, конфіденційна чи персональна
- ✓ Не вводьте в загальнодоступний ШІ те, що не хотіли б показати сторонньому
- ✓ Перевіряйте угоду про обробку даних і можливість вимкнути тренування на діалогах
- ✓ Особливі категорії персональних даних (здоров'я, біометрія) — подвійна обережність

Право і кібербезпека

- ✓ Документуйте творчий внесок при роботі зі ШІ для комерційного використання
- ✓ Перевіряйте умови використання (ToS) сервісу перед комерційним застосуванням
- ✓ Використовуйте протокол зворотного дзвінка для фінансових запитів
- ✓ Терміновість і тиск у повідомленні — класична ознака соціальної інженерії

Організаційний рівень

- ✓ Компанія повинна мати конкретну матрицю «що можна вводити в які інструменти»
- ✓ Заборона без альтернативи веде до тіньового використання ШІ
- ✓ Відповідальність за впровадження лежить на компанії-впроваджувачі, не лише на розробнику
- ✓ Психологічна безпека повідомляти про помилки — умова ефективного виявлення проблем

Матриця рішень: коли довіряти, коли перевіряти

Ціна помилки ↑	<div>Довіряйте без глибокої перевірки</div> <div>напр. чернетка допису</div>	<div>Помірна перевірка</div> <div>напр. внутрішня нотатка</div>
	<div>Перевірка людиною перед публікацією</div> <div>напр. клієнтський лист</div>	<div>Обов'язкова перевірка й документування</div> <div>напр. фінансове рішення</div>
Оборотність рішення → (легко виправити → важко виправити)		

Практичний інструмент для будь-якої нової ситуації — без потреби пам'ятати всі 11 лекцій напам'ять.

Що залишилось за рамками курсу

Технічне поглиблення

Статистика й лінійна алгебра, архітектури нейронних мереж, практичне програмування

Юридичне поглиблення

Детальне національне законодавство, спеціалізовані курси з ІТ-права

Курс дав понятійний фундамент і практичні евристики — не заміну спеціалізованого поглибленого вивчення.

Куди рухається технологія й регулювання

- Пор. лекцію 3 (крива Гартнера): будь-який прогноз про майбутнє ШІ має короткий термін придатності
- Розвиток ШІ-агентів і зростання їх автономності (лекція 6)
- Гармонізація законодавства різних країн з підходами на кшталт GDPR і AI Act (лекції 7–9)
- Можлива поява нових вимог щодо прозорості згенерованого контенту

Найважливіша навичка — не запам'ятовані факти, а вміння застосувати наскрізні принципи до нової, ще не побаченої ситуації.

Три рівні застосування в кар'єрі

1

Особистий

Як самому ефективно й безпечно користуватися ШІ в щоденній роботі

2

Професійний

Як оцінювати ШІ-рішення у своїй предметній галузі

3

Управлінський

Участь у впровадженні ШІ чи розробці політик компанії

Підготовка до підсумкового контролю

Контроль перевіряє застосування наскрізних принципів до нових ситуацій, а не відтворення дослівних визначень.

- **Стратегія підготовки:**
 - пройдіться контрольними питаннями кожної лекції без підказок конспекту
- **Типи завдань:**
 - класифікація ситуації, аналіз кейсу з кількома чек-листами, пояснення принципу на новому прикладі

Наскрізний кейс: чат-бот для платежів клієнтів

- 1 Класифікація (л.7): дані про платежі — найвищий рівень чутливості
- 2 Мінімізація (л.8): потрібна угода про обробку даних (DPA)
- 3 Договір (л.9): перевірити умови постачальника й межі відповідальності
- 4 AI Act (л.8–9): рівень ризику залежить від того, чи ухвалює бот рішення
- 5 Політика (л.11): визначити рівень доступу й відповідального

Висновок: жоден чек-лист окремо не дає повної відповіді — потрібне послідовне застосування знань з кількох лекцій.

ЗАКЛЮЧНЕ СЛОВО

**Найважливіше вміння цього курсу —
звичка ставити правильні питання
перед тим, як довіритися ШІ**

*Генеративний ШІ — не тимчасова мода, а технологія, з якою ви працюватимете протягом усієї кар'єри.
Мета курсу — не зробити з вас технічних спеціалістів, а дати достатньо розуміння для відповідального,
критичного й ефективного використання ШІ.*

Дякуємо за курс!

Технології штучного інтелекту та безпека даних · Економіка і аналітика